

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
ім. Б.Д. Гаврилишина

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІМВ
ім. Б.Д. Гаврилишина

Ірина ІВАЦУК

" 31 " 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о проректора
з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

" 31 " 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійна програма – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Кафедра міжнародних відносин та дипломатії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	III	5	28	28	3	8	53	120	5

31.08.2023

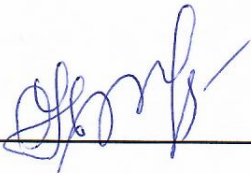
Тернопіль
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23 червня 2023 року).

Робочу програму склала д.е.н., професор Тулай Оксана Іванівна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та дипломатії, протокол № 1 від 29 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри
міжнародних відносин та дипломатії
д.е.н., проф.

Тулай О. І.

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» № 1 від 29 серпня 2023 року.

Голова групи забезпечення спеціальності
д. іст. н., професор

Дацків І. Б.

Гарант освітньої програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
д. іст. н., професор

Дацків І. Б.

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ»

Дисципліна – Міжнародна інтеграція	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	Статус дисципліни – нормативна Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність – 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки – 3 Семестр: Денна – 5
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції – 28 год. Практичні роботи – 28 год.
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота - 53 год. Тренінг, КПЗ – 8 год. Індивідуальна робота – 3 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання 5 семестр – 8 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародна інтеграція» є обов'язковою навчальною дисципліною у циклі професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Метою викладання дисципліни є формування розуміння процесів, що відбуваються у сфері міжнародних відносин та систематизованих знань щодо співпраці між країнами.

2.2. Завдання дисципліни

1. Вивчення теоретичних основ інтеграційних процесів.
2. Моніторинг взаємозв'язку міжнародної інтеграції та економічного, політичного й соціокультурного розвитку країн.
3. Вивчення актуальних питань та викликів, які стоять перед світовим співтовариством у контексті міжнародної інтеграції, а також можливостей співпраці для спільного вирішення завдань.
4. Формування вміння аналізувати переваги і суперечності європейської інтеграції та інших інтеграційних об'єднань у світі.
5. Оволодіння знаннями щодо особливостей інтеграції України до Європейського Союзу.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими курсами як «Міжнародна статистика», «Міжнародні організації», «Глобалістика та регіоналістика», «Європейські студії».

2.5. Результати навчання

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

РН18. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації та здійснювати компаративний аналіз міжнародних інтеграційних процесів із метою розуміння їхніх наслідків для ЄС та України.

РН19. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, аналізувати процеси реформування та їх соціальних, економічних та екологічних наслідків у державах Європейського Союзу та Україні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Засадничі основи міжнародної інтеграції

Тема 1.

БАЗОВІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сутність та об'єктивні засади міжнародної інтеграції. Поняття «інтеграції». Глобалізація та єдиний інформаційний простір.

Роль, значення та етапи міжнародної економічної інтеграції

Міжнародна економічна інтеграція. Регіональна інтеграція. Етапи міжнародної економічної інтеграції.

Європейська асоціація вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Економічний союз.

Повна економічна інтеграція (або політична інтеграція).

Тема 2.

МІЖНАРОДНА РЕГІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ

Сутність міжнародної регіональної інтеграції. Позитивні та негативні сторони інтеграційного процесу. Статичні та динамічні ефекти інтеграції. Поняття олігополії. Передумови та ефекти міжнародної регіональної інтеграції.

Формування стратегії інтеграційного співробітництва. Стратегія інтеграційного співробітництва: поняття та мета.

Транскордонне співробітництво та рівні реалізації транскордонної співпраці: місцевий, регіональний, державний та міжнародний. Єврорегіони: організаційна структура та визначені джерела фінансування. Поняття вільної економічної зони.

Тема 3.

СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ

МІЖНАРОДНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Історія та організаційні засади діяльності світової організації торгівлі (СОТ). Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Бреттон-Вудська систéма.

Функціональні засади та переваги членства в СОТ. Світова організація торгівлі (СОТ): мета, принципи і правила.

Організаційна структура та механізм набуття членства у СОТ. Органи ухвалення рішень в СОТ та їх функції. Етапи вступу країн до Світової організації торгівлі. Багатосторонні угоди з торгівлі.

Членство України в СОТ. Хронологія відносин Україна – СОТ. Напрями роботи України в СОТ.

Напрями модернізації СОТ.

Тема 4.

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЄВРОПІ

Об'єднання народів Європи навколо Римської імперії

Інтеграційні процеси в епоху Середньовіччя. Ідея християнської теократичної держави. Вестфальський мирний договір

Європа Нового часу: розвиток ідей щодо інтеграції. Погляди науковців і філософів щодо організації Європейського товариства.

Реалізація концепції «імперського федералізму» у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. Імперський федералізм.

Змістовий модуль 2. Головні інтеграційні угруповання країн світу

Тема 5.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ

Фінанси і фінансові системи ЄС. Європейська система Центральних банків і Європейський Центральний банк. Організація діяльності Європейської системи центральних банків. Засоби єдиної монетарної політики в єврозоні. Монетарна політика країн ЄС поза єврозоною.

Взаємозв'язок економічної, політичної та соціальної інтеграції. Паризький саміт 1972 р. Єдине європейське громадянство (із 1993 р.). Єдиний Європейський Акт 1987 р.: політика підвищення зайнятості, створення нових робочих місць, підвищення мобільності робочої сили, виробниче навчання. Прийняття Хартії основних соціальних прав трудящих (1989 р.).

Єдиний Європейський Акт 1992 р.: єдина політика в сфері здоров'я населення, захист прав споживачів, освіта і професійне навчання, культура та інформація.

Тема 6.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ В АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ

Формування передумов інтеграційної активності в регіоні. Розвиток політичної та економічної взаємодії у межах АСЕАН. Поглиблення розуміння Угоди про зону вільної торгівлі (АФТА), Угоди про інвестиції (АІА), а також Рамкової угоди про послуги (АФАС). Роль та значення Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС) у контексті загальноазійської економічної інтеграції. Цілі та завдання, викладені у Богорській декларації. Роль Шанхайської організації співробітництва (ШОС) та її регіональної антитерористичної структури, у тому числі й Енергетичного клубу. Аналіз діяльності Асоціації регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК), Південнотихоокеанської угоди про регіональну торгівлю та економічне співробітництво (СПАРТЕКА) та її підгруп, у тому числі Угоди про близькі торгові відносини Австралії та Нової Зеландії, Меланезійської групи лідерства, а також Угоди по торгівлі та комерційних відносинах між Австралією та Папуа-Новою Гвінеєю.

Тема 7.

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ПІВНІЧНІЙ ТА ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Аналіз передумов формування, основних цілей та завдань Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). Вивчення впливу членства в цій організації на економіку США, Канади та Мексики, а також розгляд перспектив розвитку та розширення, зокрема за рахунок країн Латинської Америки. Рефлексія можливостей створення митного союзу на основі НАФТА. Аналіз спільного ринку країн Південного конусу (МЕРКОСУР), включаючи основні напрямки співпраці та «політизацію» блоку через вступ Венесуели. Вивчення Карибського співтовариства (КАРІКОМ) та його досягнень в економічній сфері та координації зовнішньої політики. Розгляд Андського співтовариства (АНКОМ) та Центральноамериканського спільного ринку (ЦАР), а також ролі Латиноамериканської асоціації інтеграції (ЛААІ), Латиноамериканської економічної системи (СЕЛА), Центральноамериканської системи інтеграції (ЦАІС) та інших у контексті регіональної інтеграції.

Тема 8.

ДИНАМІКА, ВИКЛИКИ ТА НОВІ ГОРИЗОНТИ ІНТЕГРАЦІЇ В АФРИЦІ

Аналіз особливостей та викликів інтеграції в Африці, включаючи дезінтегруючі фактори на континенті. Діяльність Економічного співтовариства Західної Африки (ЕКОВАС) та його субрегіонів, таких як Союз річки Ману та Західноафриканський економічний і валютний союз. Аналіз Спільного ринку Східної та Південної Африки (КОМЕСА), Східноафриканського Союзу (ЕАК) та Південно-Африканського співтовариства розвитку (САДК) і його субрегіон, Південно-Африканського митного союзу (САКУ). Дослідження можливості міжрегіональної інтеграції країн Азії і Африки, включаючи Близькосхідну зону вільної торгівлі (БВЗВТ) та її субрегіони, такі як Союз Арабського Магрибу (ЮМА), Арабська зона вільної торгівлі (АФТА), Рада по співробітництву Арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ), Рада Арабської економічної єдності (РАЕЄ).

Тема 9.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ. ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Етапи розбудови відносин між Україною і Європейським союзом. Рух України до ЄС: зовнішні і внутрішні чинники. Стратегічний курс України на європейську інтеграцію. Міжнародно-правові документи між Україною та ЄС про партнерство та співробітництво (Стратегія інтеграції України до ЄС 1998 року; Програма інтеграції України до ЄС 2000 року). Процес імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС).

Європейська інтеграція в умовах війни. Солідарність і підтримка ЄС. Економічне партнерство Україна-ЄС. Напрями секторальної інтеграції України в ЄС. Енергетична складова відносин Україна-ЄС. Євроінтеграція транспортної структури України. Процеси цифровізації України на шляху до ЄС. Інтеграційна динаміка реформування сектору екології.

Новий етап руху України до ЄС: кандидатський статус і перспективи євроінтеграції.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Засадничі основи міжнародної інтеграції</i>						

Тема 1. Базові основи міжнародної інтеграції	2	2	5	-	4	Поточне опитування
Тема 2. Міжнародна регіональна інтеграція	2	2	6	-		Групові завдання
Тема 3. Світова організація торгівлі в системі регулювання міжнародних інтеграційних процесів	2	2	6	1		Поточне опитування
Тема 4. Інтеграційні процеси в Європі	2	2	6	-		Групові завдання
Змістовий модуль 2. Головні інтеграційні угруповання країн світу						
Тема 5. Європейський Союз: соціально-економічні засади	4	4	6	-	4	Поточне опитування
Тема 6. Особливості співпраці в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні	4	4	6	1		Поточне опитування
Тема 7. Тенденції розвитку інтеграційних процесів у Північній та Південній Америці	4	4	6	-		Групові завдання
Тема 8. Динаміка, виклики та нові горизонти інтеграції в Африці	4	4	6	1		Поточне опитування
Тема 9. Європейська інтеграція України. Особливості євроінтеграційних процесів в умовах війни.	4	4	6			Завдання, поточне опитування
Разом	28	28	53	3	8	

6. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Зasadничі основи міжнародної інтеграції

Тема 1

БАЗОВІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

1. Сутність та об'єктивні засади міжнародної інтеграції.
2. Роль, значення та етапи міжнародної економічної інтеграції
3. Етапи міжнародної економічної інтеграції
4. Зона вільної торгівлі. Європейська асоціація вільної торгівлі.
5. Повна економічна інтеграція (або політична інтеграція).

Тема 2

МІЖНАРОДНА РЕГІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ

1. Сутність міжнародної регіональної інтеграції.
2. Передумови та ефекти міжнародної регіональної інтеграції.
3. Формування стратегії інтеграційного співробітництва.
4. Транскордонне співробітництво в парадигмі регіональної економічної інтеграції.

Тема 3

СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

1. Історія та організаційні засади діяльності світової організації торгівлі (СОТ).
2. Функціональні засади та переваги членства в СОТ.
3. Організаційна структура та механізм набуття членства у СОТ.
4. Членство України в СОТ.
5. Напрями модернізації СОТ.

Тема 4

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ЄВРОПІ

1. Об'єднання народів Європи навколо Римської імперії
2. Інтеграційні процеси в епоху Середньовіччя
3. Європа Нового часу: розвиток ідей щодо інтеграції
4. Реалізація концепції «імперського федералізму» у другій половині XIX – на поч. XX ст.

Змістовий модуль 2. Головні інтеграційні угруповання країн світу

Тема 5.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ

1. Фінанси і податкова система ЄС.
2. Політика підвищення зайнятості та створення нових робочих місць в ЄС
3. Соціальна політика ЄС

Тема 6.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ В АЗИАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ

1. Основні передумови інтеграційної активності в регіоні.
2. Політичне та економічне співробітництво у рамках АСЕАН.
3. Форум Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) в моделі загально азійської економічної інтеграції.
4. Тренди політичного регіоналізму в азіатській частині АТР.
5. Шанхайська організація співробітництва (ШОС)

Тема 7.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ПІВНІЧНІЙ ТА ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

1. Передумови створення, основні цілі та завдання Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА).
2. Спільний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР).
3. Карибське співтовариство (КАРІКОМ) та його досягнення в економіці, у координації зовнішньої політики.
4. Андське співтовариство (АНКОМ).
5. Центрально-американський спільний ринок (ЦАР).
6. Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛААІ) та інші

Тема 8.

ДИНАМІКА, ВИКЛИКИ ТА НОВІ ГОРИЗОНТИ ІНТЕГРАЦІЇ В АФРИЦІ

1. Особливості інтеграції в Африці.
2. Економічне співтовариство Західної Африки (ЕКОВАС) та його субрегіони
3. Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА).
4. Східно-африканський Союз (ЕАК).
5. Міжрегіональна інтеграція країн Азії і Африки.

Тема 9.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ. ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

1. Етапи розбудови відносин між Україною і Європейським союзом.
2. Міжнародно-правові документи між Україною та ЄС про партнерство та співробітництво
3. Процес імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.
4. Європейська інтеграція в умовах війни.
5. Солідарність і підтримка ЄС.
6. Економічне партнерство Україна-ЄС.
7. Напрями секторальної інтеграції України в ЄС.

8. Кандидатський статус і перспективи євроінтеграції України.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

1. Необхідно опрацювати основні положення Угоди про утворення Європейського Союзу і Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі.

Підготуватися до виконання групових проєктів (КПЗ)

Модератор ділить групу на 3 команди, призначає керівника в кожній команді і здійснює загальне управління (також входить до однієї із команд).

2. Кожна команда має свою тему. Кожен учасник команди отримує завдання від керівника (опрацювання певного етапу проєкту і підготовка слайдів до загальної презентації команди).

Теми проєктів та виконавці (виконавців вписує модератор):

Команда 1. Політичні критерії вступу ЄС: виклики для України

Команда 2. Економічні критерії вступу в ЄС: виклики для України

Команда 3. Законодавчі критерії вступу в ЄС: виклики для України

Проєктна діяльність студентів при вивченні курсу «Міжнародна інтеграція» має дослідницький характер.

Структура проєкту

	Етапи діяльності	Зміст діяльності
1	<u>Підготовка.</u> Визначення мети проєкту.	<i>Студенти:</i> обговорення, пошук інформації.
2	<u>Планування:</u> визначення джерел, засобів збору, методів аналізу, інформації, засобів представлення результатів.	<i>Студенти:</i> формулюють завдання і виробляють план дій.
3	<u>Збір інформації:</u> спостереження, робота з літературою, збір статистичних даних.	<i>Студенти:</i> збирають інформацію, здійснюють моніторинг статистичних даних.
4	<u>Аналіз:</u> аналіз інформації, формулювання висновків.	<i>Студенти:</i> аналізують інформацію.
5	<u>Подання й оцінка результатів:</u> письмовий та усний (з презентацією) звіт та оцінка результатів і процесу дослідження.	Викладач і студенти беруть участь у колективному обговоренні, оцінюють зусилля, використані можливості, теоретичну і практичну складову.

Студенти повинні захистити свою роботу, переконати слухачів в її актуальності; показати свою компетентність не тільки в спеціальних питаннях, що стосуються проєкту, але і розкрити соціальну значимість проєкту. Таким чином формується цілісне уявлення про проєкт, відбувається усвідомлення завершеності і важливості своєї діяльності.

Оцінка етапів	Критерії оцінювання	Бали
Оцінка роботи	Висвітлення актуальності теми, опрацювання теоретичної бази дослідження	1-20
	Використання статистичних даних (складність та об'єктивність аналізу статистичних даних)	1-20
	Рівень самостійності студентів	1-20
	Якість оформлення письмового звіту та презентації результатів	1-20
Оцінка захисту	Рівень доповіді, володіння матеріалом	1-20

7. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом.

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі види самостійної роботи:

- підготовка додаткових питань (2 на вибір) до кожної теми навчальної дисципліни;
- робота з додатковою літературою та ін. обов'язкові вимоги до наукової роботи:
- оптимальний обсяг розкриття додаткового питання – 2-3 сторінки.
- поєднання теоретичного і практичного аспектів досліджуваної проблеми. Подання суто описових робіт, які не містять цифрового матеріалу не допускається;
- наявність висновків та рекомендацій практичного характеру.

Наведені пропозиції, представлені в рамках викладення змісту питань самостійної роботи, мають бути належним чином аргументовані, наявність у тексті голослівних, нічим не підкріплених висновків та пропозицій небажана.

За ініціативою студента додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації;

Тематика реферативних робіт:

1. Еволюція регіонального співробітництва між країнами Середземномор'я.
2. Регіон Північної Америки як один з ключових центрів формування нової політичної та економічної системи світу.
3. Гео економічні процеси в країнах Південно-Східної Азії в сучасних світових умовах.
4. Ідея «тихоокеанського співтовариства» в зовнішній політиці Японії.
5. Передумови й чинники формування інтеграційних процесів у АТР.
6. Історичні передумови та етнокультурні чинники регіональної інтеграції в Східній та Південно-Східній Азії.
7. Формування політичних федерацій Центральної Америки. Латиноамериканські асоціації вільної торгівлі (ЛАВТ, ЛАІ, ЦАСР, КАРІФТА, КАРІКОМ).
8. Політичні аспекти розвитку інтеграційних процесів в Східній та Південно- Східній Азії.
9. Латинська Америка як географічне і політичне поняття.
10. Латиноамериканські держави у питанні створення загально-континентальної зони вільної торгівлі.
11. Зовнішньополітична активність провідних держав та організацій регіону Латино-Карибської Америки.
12. Безпекові питання в контексті реалізації регіонального співробітництва ЄС.
13. Демографічна криза у країнах Африки як фактор міжнародної політики.
14. Політика ЄС з регіональної взаємодії з країнами та організаціями Південно- Східної Азії.
15. Порівняльний аналіз регіональних ініціатив ЄС щодо балканського та східноєвропейського регіонів
16. Перспективи політизації та сек'юритизації середземноморського вектору політики ЄС
17. Енергетичний чинник політики ЄС з регіональної взаємодії
18. Співробітництво України з країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону.
19. Діалог ЄС з МЕРКОСУР та НАФТА
20. Європейський Союз та НАТО у сучасній системі міжнародних відносин
21. Основні напрямки зовнішньої політики Китаю та Японії.
22. Особливості процесів глобалізації, інтеграції та регіоналізації в сучасних міжнародних відносинах.
23. Регіональні та субрегіональні організації: причини створення та особливості функціонування.
24. Регіоналізм та Європейський Союз в сучасній системі міжнародних відносин.
25. Політика регіональної та міжрегіональної взаємодії в політиці Європейського Союзу.
26. Інтереси та пріоритети політики ЄС щодо посилення (між-) регіонального співробітництва.

27. Інструменти та механізми ЄС у реалізації (між-)регіональної взаємодії.

8. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тренінг – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Метою проведення тренінгу з дисципліни є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти аналізу стану і тенденцій процесу міжнародної інтеграції, визначати проблеми й перспективи їх розвитку.

Порядок проведення тренінгу:

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: словесні (лекція, семінар, пояснення, бесіда, дискусія); наочні (презентації); практичні (проведення і аналіз соціологічних досліджень); проведення ситуативних, рольових та імітаційних ігор. Поточна форма оцінювання: індивідуальне усне опитування; індивідуальне письмове опитування (самостійна робота); презентація командних (групових) проєктів; презентація результатів самостійної роботи (реферати, есе, опитування).

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
Усне опитування під час занять (1-4 теми) – 5 балів за тему – макс. 20 балів Модульна контрольна робота макс. 80 балів	Усне опитування під час занять (5-9 теми) – 5 балів за тему – макс. 25 балів Модульна контрольна робота – макс. 75 балів	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів Захист КПЗ – макс. 40 балів Участь у тренінгах – макс. 20 балів	Тестові завдання (10 тестів по 2 балів за тест) – макс. 20 балів Теоретичні питання (2 питання) – по 40 балів, макс. 80 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)

35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер заняття
1.	Електронний конспект лекцій	1-9
2.	Пакет презентаційних матеріалів	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти: монографія / Копійка В. В., Дорошко М. С., Кондратенко О. Ю. та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 389 с.
2. Волошко Н. О., Курінна І. Г. Міжнародна економічна інтеграція: концепція багатофакторної моделі становлення та розвитку. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/7.pdf
3. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за за.ред. проф. Б.Гуменюка і проф. С.Шергіна. – К.: Університет «Україна», 2019.
4. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посібник / авт. кол.: [В. А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої]. Київ : НАДУ, 2016. 288 с
5. Європейський Союз у XXI столітті: функціонування та розвиток : монографія / кол. авт.; за заг. ред. В. С. Загорського, О. Я. Красівського. Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 632 с.
6. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія / За ред. І. В. Яковюка. К. : Право України, 2012. 208 с.
7. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 272 с.
8. Коппель О.А. Пархомчук О.С. Ретроспективний контекст глобальних трендів міжнародних відносин. Глобальні тренди міжнародних відносин: монографія. К.: Вадекс, 2020. 524 с.
9. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини ХХ століття (навчальний посібник). К.: Друкарський двір Олега Федорова, 2019. 390 с.
10. Манжола В. А., Муравйова В. І., Філіпенко А. С. Інтеграція України в європейські правові, політичні та економічні системи. Київ: Професіонал, 2012. 512 с.
11. Міжнародна інтеграція: навч. посібник. Серія Євроінтеграція: український вимір. За ред. проф. Телешуна С. О., Бакуменка В. Д. Ужгород: Ліра, 2009. 472 с.
12. Міністерство закордонних справ України. Офіційний сайт. URL: <http://mfa.gov.ua/ua>.
13. Мунько А. Ю., Трещов М. М. Україна в світі: соціально-економічний вимір. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. Дніпро: ДДУВС, 2020. № 2. С. 327–335.
14. Насадюк І. Б. Валютно-фінансова інтеграція ЄС. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса: Астропринт, 2011. 135 с.
15. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії URL: www.asean.org
17. Офіційний сайт Групи Світового банку. URL: www.worldbank.gov.ua
18. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: www.e.u.org
19. Офіційний сайт Карибського співтовариства і Карибського спільного ринку. URL: www.karicom.org
20. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: www.un.org

21. Офіційний сайт Південного спільного ринку, Спільного ринку країн Південного Конусу. URL: www.mercosur.org
22. Офіційний сайт Північноамериканської асоціації вільної торгівлі. URL: www.nafta.org
23. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: www.wto.org
24. Регіональна політика Європейського Союзу / за ред. В. Чужикова. К.: КНЕУ, 2016. 495 с.
25. Резніков В. В. Концептуальні засади стратегії формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України. Публічне управління та місцеве самоврядування. 2020. № 1. С. 66-72.
26. Розвиток новітніх форм міжнародної економічної інтеграції на початку XXI століття: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька, З. О. Луцишин та ін. ; за ред. О. І. Шниркова. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. 415 с.
27. Ситников М. М., Мелещенко А. І. Регіональний соціально-економічний розвиток України в ракурсі інноваційної політики ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 37. С. 93-99. URL: <http://www.market-infr.od.ua>
28. Степаненко Н. О., Степаненко В. О. Інтеграція України до Європейського Союзу: переваги та недоліки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 56-58.
29. Трещов М. М. Україна на шляху до євроінтеграції: глобалізаційний контекст. Науковий вісник: державне управління. Київ: ТОВ «Про формат». 2021. № 3 (9). С. 215–235.
30. Україна в міжнародних інтеграційних процесах / В. В. Копійка, М. С. Дорошко, В. І. Головченко та ін. : за ред. В. В. Копійки. К. : ВПЦ Г «Київський університет», 2015. 575 с.
31. Філософія інтеграції: Монографія / За заг. ред. В. Д. Бондаренка, Ф. Г. Ващука. Ужгород: ЗакДУ, 2011. (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип. 18). 273 с.
32. Dubrovina N., Neubauerova E., Tulai O. V4 countries in the context of the development of the process of fiscal decentralization in the EU / Visegrad Group: a form of establishment and development of European integration: collective monograph / edited by A. Krysovaty, T. Shengelia – Tbilisi, Universal, 2021. 305 p.
33. International Relations in Perspective. Henry R. Nay, Editor. George Washington University. Washington, 2020.
34. Sisay Asefa Globalization and International Development: Critical Issues of the 21st Century – W.E. Upjohn Institute for Employment Research, 2019
35. Skills supply and demand in Europe: Medium-term forecast up to 2020. URL: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3052>